

Chambre des Représentants

SESSION 1972-1973.

13 FÉVRIER 1973

PROPOSITION DE LOI

tendant à une application nouvelle
des articles 63 et 65 de la Constitution.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La crise gouvernementale qui s'est ouverte en novembre 1972 et qui vient d'être résolue, après trois mois, par la constitution du gouvernement actuel a démontré aux yeux d'une opinion publique fortement ébranlée par les mœurs politiques, que le régime parlementaire traditionnel était en crise profonde.

Il paraît donc urgent de prendre des dispositions de droit public nouvelles dans le cadre très large des articles 63 et 65 de la Constitution de façon à réformer le système politique de l'Etat et à rétablir le crédit que le régime parlementaire a perdu aux yeux de l'opinion publique.

Les principes de la présente proposition de loi sont simples :

1°) Aucune crise gouvernementale ne peut avoir lieu si ceux qui la provoquent ne sont pas capables d'apporter une solution immédiate de rechange.

Il est profondément malsain de faire tomber un gouvernement alors qu'on ne sait d'avance par quel autre gouvernement on va le remplacer.

Les crises négatives du système parlementaire ont porté un grave préjudice à la démocratie dans plus d'un pays d'Europe au cours du XXe siècle. Le mauvais fonctionnement du régime parlementaire en Italie et en Allemagne, avant la deuxième guerre mondiale, a laissé la place à des dictatures dont le souvenir n'est pas près de s'effacer.

La France a traversé des crises graves du même type et les Pays-Bas connaissent de grandes difficultés pour former leur gouvernement, assurer leur efficacité et leur stabilité.

Sans nier le caractère spécifique de la crise belge, le système parlementaire semble souffrir de maux analogues dans notre pays. Lorsque la crise gouvernementale est ainsi ouverte à vide, d'une façon irresponsable, la formation d'un autre gouvernement est soumise aux péripéties de négocia-

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1972-1973.

13 FEBRUARI 1973

WETSVOORSTEL

ertoe strekkend in een nieuwe toepassing van de
artikelen 63 en 65 van de Grondwet te voorzien.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De regeringscrisis, die in november 1972 begon en zopas, na drie maanden, opgelost werd door de vorming van de huidige regering, heeft de openbare mening — die ontsteld is door de heersende politieke zeden — geleerd dat het traditionele parlementaire stelsel een zware crisis doormaakt.

Het blijkt dus dat dringend nieuwe staatsrechtelijke bepalingen moeten worden uitgevaardigd binnen het zeer ruime kader van de artikelen 63 en 65 van de Grondwet, teneinde het politieke mechanisme van de Staat te veranderen en het krediet te herstellen dat het parlementaire stelsel bij de openbare mening heeft verloren.

De beginselen waarop dit wetsvoorstel berust, zijn eenvoudig :

1°) Er mag geen regeringscrisis worden uitgelokt wanneer zij die ze veroorzaken niet in staat zijn onmiddellijk voor een wisseloplossing te zorgen.

Het is zeer ongezond een regering te doen vallen wanneer men bij voorbaat niet weet door welke andere regering men ze zal vervangen.

De negatieve crisissen van het parlementaire stelsel hebben tijdens de XXe eeuw in meer dan één Europees land de democratie een zware slag toegebracht. Vóór de tweede wereldoorlog heeft de gebrekkige werking van het parlementaire stelsel in Italië en Duitsland de weg gebaad voor dictatoriale regimes die wij niet zo licht zullen vergeten.

Frankrijk heeft soortgelijke ernstige crisissen doorgemaakt en in Nederland is het zeer moeilijk een stabiele regering te vormen die degelijk werk kan leveren.

Ons parlementair stelsel lijdt aan een gelijkaardige kwaal, ofschoon wij niet ontkennen dat de crisis bij ons specifieke kenmerken vertoont. Wanneer een regeringscrisis aldus op een onverantwoorde wijze wordt uitgelokt zonder dat in een wisseloplossing is voorzien, hangt de vorming van een

tions interminables qui discréditent profondément le régime parlementaire aux yeux de l'opinion publique.

Enfin, ces crises ne trouvent en général leur issue que dans un climat détérioré aggravé par le spectacle assez ridicule de l'inflation ministérielle.

2°) La présente proposition de loi a pour objet d'éliminer les tares de notre système politique en fixant d'avance le nombre de portefeuilles ministériels et la règle arithmétique de leur répartition. En outre, les dispositions qui suivent tendent à stabiliser le gouvernement et à empêcher les crises ministérielles négatives. Les gouvernements ne pourraient démissionner qu'à la condition qu'une majorité de rechange soit prête à en soutenir un autre.

Le règlement des Chambres devrait être adapté aux mêmes principes en ce qui concerne la recevabilité des motions de censures tendant à provoquer la démission collective des ministres.

Cette règle est sans préjudice du droit des Chambres de provoquer la démission d'un ministre, individuellement, pour faute personnelle.

Enfin, lorsque les divergences de vue au Conseil des ministres ne peuvent se solder ni par le remplacement du gouvernement par un autre, ni par la dissolution des Chambres, il faut prévoir que la controverse sera tranchée par les Chambres législatives sans que le gouvernement provoque la carence du pouvoir.

F. PERIN.

PROPOSITION DE LOI

Article 1.

Le nombre des ministres ne peut excéder douze.
Le Premier Ministre n'est pas compris dans ce maximum.

Art. 2.

Le Roi nomme les ministres en tenant compte, pour la répartition des portefeuilles au sein de chaque groupe linguistique prévu à l'article 86bis de la Constitution, de l'importance proportionnelle des groupes politiques des deux Chambres décidés à investir le gouvernement de leur confiance.

Cette disposition n'est pas applicable lorsqu'un seul groupe politique dispose à lui seul de la majorité absolue dans les deux Chambres.

Le Roi opère le choix des personnes sur proposition du Premier Ministre.

Art. 3.

Le Roi ne peut accepter la démission collective des ministres que si un ou plusieurs groupes politiques disposant dans chacune des deux Chambres de la majorité absolue des sièges l'informent qu'il sont disposés à soutenir de leur confiance un autre gouvernement. Si cette condition n'est pas réunie, le gouvernement désireux d'offrir néanmoins sa dé-

andere regering af van eindeloze onderhandelingen die het parlementair regime grondig in diskrediet brengen bij de publieke opinie.

Ten slotte kunnen dergelijke crises doorgaans slechts worden opgelost in een nog meer geladen steer, waarbij dan nog het vrij belachelijke schouwspel van een overtalrijke ministerploeg komt.

2°) Dit wetsvoorstel heeft tot doel de onvolkomenheden uit ons politieke bestel te weren door bij voorbaat het aantal ministerportefeuilles en de wiskundige regel voor de verdeling ervan vast te stellen. Voorts wensen wij de regering meer stabiliteit te verlenen en negatieve regeringscrises te voorkomen. De regering zou nl. alleen dan ontslag kunnen nemen wanneer een wisselmeerderheid bereid is een andere regering te steunen.

Het reglement van de Kamers zou aan dezelfde principes moeten worden aangepast, wat betreft de ontvankelijkheid van de moties van wantrouwen, die worden ingediend om het collectief ontslag van de ministers uit te lokken.

Onverkort blijft daarbij het recht van de Kamers om een Minister afzonderlijk tot ontslag te dwingen wegens een door hem begane fout.

En ten slotte moet worden bepaald dat wanneer de onenigheid in de ministerraad niet kan worden beslecht door de bestaande regering te vervangen door een andere of door de Kamers te ontbinden, het geschil word beslecht door de Wetgevende Kamers, zonder dat de regering een vacuum in de Staatsmacht veroorzaakt.

WETSVOORSTEL

Artikel 1.

Er mogen niet meer dan twaalf ministers zijn.
De Eerste Minister is in dit getal niet begrepen.

Art. 2.

De Koning benoemt de ministers met inachtneming, voor de verdeling van de portefeuilles in elke taalgroep bedoeld bij artikel 86bis van de Grondwet, van het proportionele aandeel der politieke fracties van de twee Kamers die besloten hebben de regering hun vertrouwen te schenken.

Die bepaling is niet van toepassing wanneer één politieke fractie de volstreekte meerderheid heeft in de beide Kamers.

De individuele aanwijzing van de ministers door de Koning geschiedt op voordracht van de Eerste Minister.

Art. 3.

De Koning kan het collectieve ontslag van de ministers alleen dan aanvaarden wanneer een of meer politieke fracties die in elk van de twee Kamers de volstreekte meerderheid van de zetels hebben, Hem bevestigen dat zij bereid zijn een andere regering hun vertrouwen te schenken. Is die voorwaarde niet vervuld en wenst de Regering niettemin collec-

mission collective doit proposer au Roi la dissolution des Chambres.

La démission du gouvernement ne sera acceptée que lorsque le Roi aura nommé un nouveau gouvernement après les élections législatives.

Art. 4.

Lorsqu'une controverse éclate au sein du gouvernement, qu'aucune des conditions ne se trouvent réunies pour offrir au Roi la démission collective du gouvernement et que le gouvernement juge inopportun de proposer au Roi la dissolution des Chambres, la question controversée est tranchée par les Chambres législatives par le vote d'un projet de loi, d'une proposition de loi ou d'une résolution.

31 janvier 1973.

F. PERIN.

tief ontslag te nemen, dan moet zij aan de Koning de ontbinding van de Kamers voorstellen.

Het ontslag van de regering is slechts aanvaard wanneer parlamentsverkiezingen zijn gehouden en de Koning een nieuwe regering heeft benoemd.

Art. 4.

Wanneer, in geval van onenigheid in de regering, geen van de voorwaarden vervuld is om aan de Koning het collectieve ontslag van de regering aan te bieden en deze het ongepast acht om aan de Koning de ontbinding van de Kamers voor te stellen, wordt het geschil door de Wetgevende Kamers beslecht door de goedkeuring van een wetsontwerp, een wetsvoorstel of een resolutie.

31 januari 1973.